

תשע"ה - WhatsApp - Shoftim

(1- הטעם הפנימי שיהודים נקראים בשם 'ישראל' -

יהודים נקראים בשם 'ישראל', וביאור הטעם הפנימי לכך:

'ישראל' הוא אותיות 'שר א-ל', בתופסת יו"ד בתחילה. והכוונה היא, בכל נפש מישראל יש הארת בחינת 'א-ל', והיא 'שר' ומושל בקרב; והיו"ד בתחילת התיבה מורה על התמדת הפעולה, ש"היו"ד משמשת על הפעולה שהיא בלשון הוה ותמיד, כדפירש רש"י על פסוק 'ככה יעשה איוב כל הימים'" (תניא ח"ב רפ"ד), "כמו: כן היה עושה תמיד" (לשון רש"י שם). וכך בענינו, שבחינת 'א-ל' מושלת (היא 'שר') בנפש האדם באופן תמידי ונצחי. ובמילים פשוטות:

בכל נפש מישראל יש ניצוץ אלקי ממש (בחינת 'א-ל'), והוא המחיה את כל פרטי כוחות הנפש, ומושך את האדם למעלה אל הקב"ה (כמו אש שטבעה לעלות למעלה), ומתבטא בכך שהאדם מוכן למסור נפשו עבורו יתברך, וכמבואר בתניא (פרק יח-ט) דאפילו פושעי ישראל שהורגלו כל ימיהם בתאוות היתר ואיסור, מוכנים למסור נפשם על קדושת השם שלא לכפור בה' אחד, לפי ש'ה' אחד' מאיר בכל נפש מישראל ומחיה אותה.

(ע"פ לקו"ת ד"ה אני לדודי ודודי לי הא')

(2- העבודה ד'בטל רצונך מפני רצוני' -

אמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ד) 'בטל רצונך מפני רצוני', ולכאורה לפי פשוטו אינו מובן: אחרי שאמר 'עשה רצוני כרצונך' - שרצון האדם יהיה כרצוני יתברך, מה מוסיף 'בטל רצונך מפני רצוני'?

אלא הביאור בזה ע"פ פנימיות הדברים:

יש מה שהאדם פועל בעצמו ש'ירצה' כל מה שהוא רצוני יתברך, בשמירת כל תרי"ג מצוות התורה וכדומה, וזהו ענין 'עשה רצוני כרצונך';

אולם, יש ענין עמוק יותר, היינו העבודה שעל ידה זוכים לגילוי 'רצוני' של הקב"ה שבנפש האדם, שהוא גילוי הניצוץ האלקי שבו שבגללו האדם מוכן להפקיר את עצמו מכל וכל עבורו יתברך, שלא יתכן לומר שזהו 'רצוני' של האדם (כי טבע האדם הוא לחיות, ולא לאבד את חייו).

אלא כח זה של מסירת נפש מתגלה באדם ע"י ש'מבטל' את כל רצונותיו האישיים מפני רצוני ('בטל רצונך' - 'בטל דייקא'). ובכך שהאדם מבטל את כל רצונותיו אל הקב"ה, הרי הוא זוכה לגילוי רצון הניצוץ האלקי שבו.

(ע"פ לקו"ת ד"ה אני לדודי ודודי לי הא')

(3- תוכן גילוי י"ג מדות הרחמים בחודש אלול -

ידוע (ראה סידור האריז"ל סדר כוונות ר"ח אלול), שבאלול הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים. ותוכן ענין התגלות זאת: הוא כמשל המלך היוצא לשדה כדי שכל העם יוכלו לקבל את פניו.

וכן בנמשל: מאחר שבני ישראל עסוקים בעניני חול, אינם 'כלים' ראויים שהניצוץ האלקי שבתוכם יתגלה בהם באופן קבוע, ובפרט אם במשך השנה נכשל האדם במעשים דיבורים ומחשבות 'אשר לא לה' המה', ולפיכך אינו ראוי כלל להשראת השם יתברך (ובמילא גם הניצוץ האלקי שבו נמצא בתכלית ההעלם).

ולכך, יש צורך בנתינת כח מיוחדת מלמעלה לעורר גם אותם יהודים שהם רחוקים ביותר מאלקות, שיוכלו להתקרב אל הקב"ה. והוא על ידי התגלות י"ג מדות הרחמים של חודש אלול, שעל ידי זה מאיר הניצוץ האלקי שבאדם, וגדול כוחו של גילוי זה לעורר גם אדם שרחוק מאד מקדושה, להתקרב אל ה'.

אך, כמו שבמשל ד'מלך בשדה' יש צורך 'לצאת' ממקומו לקבל פני המלך בשדה, כך הוא בנמשל: כדי שגילוי זה יפעול פעולתו בנפש אדם כזה שרחוק מאד מאלקות שיוכל להתקרב לה' בהתעוררות אהבת ה' ויראתו - צריך האדם 'לצאת' על כל פנים ממקומו ומדריגתו, לבקש ולחפש את המלך ולקבל עליו עול מלכותו יתברך.

(ע"פ לקו"ת ד"ה אני לדודי ודודי לי הא'. ד"ה לך אמר לבי ת"ש. לקו"ש ח"ד אלול בהוספות)

(4- העבודה 'לחפש' אחרי הוי' אלקיך' -

כתיב 'ובקשתם משם את הוי' אלקיך ומצאת וגו'', ומזה משמע שכדי למצוא את ה' יש צורך בביקוש וחיפוש, ולכאורה אינו מובן, וכי הוא יתברך בגדר אבידה ח"ו שצריך חיפוש למצוא אותו?

אלא הביאור הוא:

בכל אדם ישנו ניצוץ אלקי שמעצם טבעו הוא נעלם מאד, כי הוא נמצא טמון בתוך עומק ופנימיות נפשו, ועבודת האדם היא 'לגלות' ניצוץ זה.

כלומר, מלבד זה שהניצוץ 'גנוז' בטבעו בפנימיות נפשו (ולכך נדרשת יגיעה רבה לגלותו), הנה, יש מי שניצוץ זה בבחינת 'אבידה' אצלו, שכתוצאה ממעשיו אשר 'לא לה' המה', גרם שהניצוץ האלקי יהיה בבחינת גלות תחת שליטת הקליפה והסטרא אחרא, ובמצב זה אי אפשר להניצוץ להתגלות בו.

ועל זה נאמר 'ובקשתם גו', דאין חיפוש אלא אחר אבידה, והכוונה להניצוץ האלקי שהוא בבחינת גלות ו'אבידה' אצלו, וצריך 'לחפש' אחריו כדי לגלותו.

וזוהו שאומר 'ובקשתם גו' את הוי' אלקיך', 'אלקיך' דייקא - אלקה שלך, שזהו מה שהקב"ה הוא 'כוחך וחיותך', היינו הניצוץ האלקי שברך, שאותו אנו 'מבקשים' ומחפשים.

(ע"פ לקו"ת ד"ה אני לדודי ודודי לי הא')

5- 'וישוב אל ה' וירחמהו' על הארת שם הוי' שבו -

כתיב (ישעי' נה, ז) 'וישוב אל ה' וירחמהו', והכוונה לפי פשוטו: יעשה תשובה ויחזור אל ה', ועל ידי זה הקב"ה ירחם עליו (מצו"ד).

אך, לפי הפירוש הפנימי, 'וירחמהו' מתייחס (לא על הקב"ה, שהוא יתברך ירחם על האדם, אלא להיפך) על האדם, שהוא צריך לשוב אל ה' ולרחם עליו יתברך ('וירחמהו' - על שם הוי' שנזכר לפני זה, 'וישוב אל הוי' וירחמהו'), והיינו, על הארת שם הוי' - הניצוץ האלקי - שבקרב, שמחמת מעשיו הלא טובים היא בבחינת גלות אצלו.

ועל ידי התעררות רחמים רבים זו על הניצוץ האלקי שבו, פודים אותו מגלותו, וכמשמעות הפנימית של הכתוב (שם) 'כה אמר ה' לבית יעקב אשר פדה את אברהם', דלפי פשוטו התיבות 'אשר פדה את אברהם' מתייחסות על 'אמר ה', וכאילו נאמר 'כה אמר ה' אשר פדה את אברהם לבית יעקב'.

אך הנה, פשטות הלשון משמעה, דיעקב הוא אשר פדה את אברהם. ומבואר בקבלה וחסידות שיעקב מדתו מדת הרחמים, ואברהם מדתו מדת האהבה (ככתוב 'ואברהם אוהבי'), ולפעמים רק מדת הרחמים יכולה 'לפדות' את הניצוץ האלקי שבו מגלותו תחת שליטת הסטרא אחרא שיוכל לחזור להתעורר באהבת ה'.

(ע"פ לקו"ת ד"ה אני לדודי ודודי לי הא')

6- הארת שם 'א-ל' מושלת תמיד בקרבו -

אמרו רז"ל (סנהדרין מד, א) 'אף על פי שחטא - ישראל הוא', והפירוש הפנימי בכך:

אפילו מי שחטא ופגם והוריד הניצוץ האלקי שבו בגלות, בכל זאת הוא עדיין מחובר לשרשו, שגם החוטא, עדיין שם 'ישראל' עליו, שפירוש שם 'ישראל' הוא אותיות 'שר א-ל' (כמבואר בימים הקודמים), היינו, שיש בו הארת בחינת 'א-ל', והכוונה להארת פנימיות האלקות שבו, שהוא הניצוץ האלקי שבקרב, רק שבגלל מעשיו הלא טובים ניצוץ זה נמצא בהעלם ובגלות.

ותירה מזו: למרות שחטא, בחינה זו של 'א-ל' (הניצוץ האלקי שבו) היא עדיין 'שר' (כפירוש שם 'ישראל' - 'שר א-ל', 'שר' דייקא), שהיא המושלת בו. ומטעם זה, אף שהוא בגלות, נקל ביותר עבורו לחזור ולגלות בחינה זו, כמו שר הנמצא בשביה, שגם בהיותו בשביה, לא נאבדה מעלתו (לגבי איש הדיוט), ובתנועה אחת יכול לחזור לקדמותו.

ומזה מובן, שעל האדם שחטא לא להתייאש ולומר שלא יוכל לחזור למצבו שקודם החטא, או שזהו עכ"פ קשה מאד, כי גם בשעה זו הניצוץ האלקי שבו מושל בקרבו ('ישראל הוא'), ובתנועה אחת יכול לשנות את עצמו לטוב.

וזוהו הטעם שגילוי י"ג מדות הרחמים בחודש אלול יכול לעורר גם אדם שהוא רחוק ביותר מאלקות, לפי שגם החוטא 'ישראל הוא'.

(ע"פ לקו"ת ד"ה אני לדודי ודודי לי הא')

6- מצוה 'להאכיל בהמתו' - נפשו הבהמית, קודם נפשו האלקית -

אמרו רז"ל 'אסור לאדם לאכול עד שיתן מאכל לבהמתו', ופירושו ע"פ פנימיות הענינים הוא:

כתיב 'זרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה', ופירושו ע"פ חסידות, שהקב"ה 'זרע' והכניס בכל יהודי ב' נשמות שנקראות 'זרע אדם' - שהוא הנפש האלקית, ו'זרע בהמה' - הנפש הבהמית.

וזוהי כוונת המאמר רז"ל 'אסור לאדם לאכול', ש'אדם' ('זרע אדם') קאי על הנפש האלקית. ואומר שאסור לה 'לאכול' - לקבל השפעה אלקית, לעוררה ולגלות אהבתה לה, 'עד שיתן מאכל לבהמתו', שזה מתייחס להנפש הבהמית, שראשית כל על האדם לעסוק עמה לבררה ולזככה, כי הרי זוהי כל כוונת ירידת הנפש האלקית למטה - לברר ולהפוך את הנפש הבהמית שגם היא תבוא לאהבת ה' (כמאמר רז"ל על הכתוב 'ואהבת בכל לבבך' - בשני יצריך).

שכן, הנפש האלקית אינה צריכה תיקון, שהיא כבר מתוקן ועומד להיותה 'חלק אלקה ממעל ממש' (תניא פ"ב). אלא עבודת האדם צריכה להיות בעיקר עם נפשו הבהמית, 'להאכילה', היינו להתבונן בענינים באלקות שגם היא יכולה להבין ובכך 'לשכנע' אותה להימשך אחרי ה', תמורת טבעה הבהמי להימשך אחרי תאוות עולם הזה.

(ע"פ לקו"ת ד"ה אני לדודי ודודי לי הב'. סידור עם דא"ח ד"ה זה)

